

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ВП НУБІП УКРАЇНИ «БОЯРСЬКА ЛІСОВА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ»

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**



ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
У ЛІСОВОМУ КОМПЛЕКСІ ТА САДОВО-ПАРКОВОМУ
ГОСПОДАРСТВІ»
(18-19 квітня 2019 року)**

КИЇВ – 2019

СУЧАСНІ ВИДИ НАСІННЯ ПОСІВНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОРОЩЕНОГО НАСІННЯ ДЕРЕВНИХ ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН

*Ю.І. Косенко, кандидат сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Нині у сільськогосподарському виробництві зростає попит на окремі селекційні (сортове, поліпшене, нормальне, гібридне та елітне) і спеціалізовані (добазове, базове та сертифіковане) категорії насіння, які визначено в регламентуючих документах Європейської насінневої асоціації [2], що також заслуговує на увагу в лісонасінневій справі та насінництві декоративних деревних рослин. Згідно сучасної класифікації виділяють таке насіння та його види [1]:

- **стандартне або звичайне (природне)**, яке, як правило, не піддається спеціальній обробці і продається на вагу або поштучно, залежно від виду товару. Показники якості стандартного насіння відповідають вимогам стандартів або чинних регламентів;
- **прецизійне**, що проходить додаткову обробку і є однаковим за розміром та має високу схожість;
- **інкрустоване**, яке отримують із використанням технології вкриття всієї поверхні насіння тонким шаром особливої глазури, зазвичай, із пігментним шаром, колір якого визначає вид доданого інгредієнта. Первинна форма такого насіння залишається незмінною;
- **із клейовим покриттям**, до якого належить насіння вкрите засобами захисту рослин на клеєвій основі, що виключає утворення пилу та ураження його збудниками хвороб і пошкодження шкідниками. Нерідко для нанесення зазначених засобів використовують фарбуючу речовину;
- **пророщене**, у якого до висіву активуються процеси проростання з метою отримання ранніх і рівномірних сходів.

Зважаючи на обмежене використання у виробництві пророщеного насіння, слід зауважити, що нами упродовж останніх трьох років практикується використання такого виду насіння для висіву окремих деревних рослин, зокрема двох видів магнолії та каштану посівного. Стратифікація посівного матеріалу проводиться за умов зберігання у холодильнику в спеціально підготовлених ємностях, де насінини перешаровуються торфом, мохом, або піском

із достатнім рівнем зволоження, який не повинен сприяти розвитку патогенних грибів.

Висів насіння проводимо у контейнери із субстратом в теплиці на навчально-дослідному розсаднику кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій у квітні або травні. Час висіву залежить від стану проростання (появи корінців) насінин. При цьому слід регулярно спостерігати за станом насінин, які, як правило, проростають неодноразово, з метою вчасного висіву та недопущення переростання корінців понад 1–2 см.

Після появи сходів в умовах закритого ґрунту одним із основних заходів догляду за посівами після появи сходів є захист хімічними препаратами молодих листків сіянців від пошкодження слимаками.

Проростання насіння у закритому ґрунті триває 2–3 тижні. У цей період температура повітря в теплиці не повинна перевищувати 16–18 °С, а відносна вологість повітря має бути не нижче 60 %, що досягається регулюванням поливу та провітрювання. За таких умов перевагу слід віддавати профілактичним заходам із стерилізації субстрату, протруювання насіння та обробці сіянців препаратами із захисту рослин. У прохолодну і дощову погоду кількість поливань зменшували.

До загартування сіянців приступали у червні–липні, після достатнього здерев'яніння пагонів, шляхом виносу контейнерів із рослинами на полігон контейнерної культури, який накритий сіткою для притінення (80 %) та забезпечений регулярним поливом шляхом дощування.

Слід зазначити, що наведена технологія підвищення посівних якостей насіння, попри недостатню її поширеність, заслуговує на подальше вивчення та використання у практиці вітчизняного деревного декоративного розсадництва.

Список джерел літератури

1. Сучасні технології лісового насінництва та деревного розсадництва: навч. посіб. / В.М. Маурер, А.П. Пінчук, Ю.І. Косенко, І.М. Бобошко-Бардин. К.: НУБіП України, 2018. 188 с.
2. X European Seed Association, ESA. URL: <https://www.euroseeds.eu>.